

MAGYARORSÁG

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:	
Helyben: Egy óra kor. 1.-	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre ——— 3.-	Negyedévre ——— 3.60
Félévre ——— 6.-	Félévre ——— 7.-
Égész évre ——— 12.-	Égész évre ——— 14.-

Egyes szám 4 fillér, vidéken 6 fillér.

A lap megjelenik hétfő kivételével minden nap
Kéziratokat nem ad vissza a szerkesztőség.
Telefon száma 54-67.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.
Hirdetések petít számítású, díjszabás szerint.
Apró hirdetések ára: egy sor 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér.

A nép védelme.

Budapest, november 16.

Kossuth Ferenc a parlamenti békét hirdeti a függetlenségi párt lapjaiban, mert ő is attól tart, hogy a kivételes fegyverek használata a jogvédelemben akkora károkat okozhat az országnak, hogy a károk nagysága a nemzeti élet gyökerét támadja meg. Gróf Tisza István is ezt hirdeti többször megismételt kormányelnöki programbeszédében. Ezt hirdetik Berzeviczy és Hieronymi miniszterek is választóik előtt, egyik Budapesten, a másik Szatmáron. És még sincs béke. A függetlenségi párt harcias része úgy érzi, hogy a magyar vezérleti nyelv követeléséről most már le nem mondhat, mert azzal saját sírját ásná meg a nemzet közvéleménye előtt. Gróf Tisza István miniszterelnök pedig a magyar kommandó megadásának ígérését még ajkára sem meri venni, annyira meggyőződött ennek kivihetlenségéről Bécsben, a hadvezérlet urainál. Folyik tehát a küzdelem tovább. A tisztviselők fizetésemelés nélkül maradnak, a harmadévüket kiszolgált katonák tovább szenvednek, az ország közgazdasági állapota pedig zuhan a lejtőn lefelé. Adóságunk szaporodik, hitelünk teljesen kimerül s ha hovatovább is így tart, a politikai züllöttség állapota, még a száraz kenyérre valót sem tudjuk összekuporgatni.

Ha mégis van valami vigasztaló moszat az obstrukció óriás kigyójának tovább nyújtzkodásában, az az, hogy a függetlenségi párt egy nagy része ráterelődött arra a gondolatra is, hogy nem elég csak jelszavakkal, meddő közjogi vitákkal elpazarolni az országgyűlés drága idejét, hanem számolni kell azokkal a kérdésekkel is, melyek odairányulnak, hogy a gazdasági termelés emelkedjék, hogy abból a nép is hasznot merithessen, hogy anyagi téren megszilárdulván, ennek alapzatán kivihassuk végre azt, ami utóvégre mindnyájunk végcélja: teljes politikai és közgazdasági függetlenségünket.

Sajnos, a legutóbbi harminc esztendő alatt éppen a közjogi ellenzék — melyet pedig a legmagyarabb kerületek küldenek az országgyűlésbe — volt az, mely vagy egyáltalán nem, vagy nagyon keveset foglalkozott az ugynevezett agrár-kérdéssel, mely magában foglalja az alsóbb néprétegek társadalmi emelését, a végromlástól való megmentését, hanem megelégedett azzal, hogy szidta az osztrákot és lobogtatta a nemzeti lobogót. Az osztrák pedig az alatt szivta a vérünket, rajtunk, különösen gazdasággal foglalkozó népünk kizsákmányolásával élösködött, mert azok a szent igék, melyek pusztuló földműves és iparos osztályunk megmentését hangoztatva harsantak el, csupán csak igék maradtak — papiroson.

Kossuth Ferenc a függetlenségi párt vezére, úgy látszik belátja végre ennek az állapotnak

tarthatatlan voltát s azt, hogy elérkezett immár az ideje annak, hogy az ország legnagyobb ellenzéki pártja is sikra szálljon a nemzet gazdasági, agrárius érdekeiért, amelyekért eddig csak gróf Károlyi Sándor és a köréje csoportosult agráriusok küzdöttek soha meg nem hálálható kitarással, szívóssággal és áldozatkészséggel. Erre mutat legalább Kossuth legutóbbi képviselőházi beszéde, melyben követelte a kormánytól, hogy az idegenben lakó földbirtokosokat, akik idegenben is költik el magyarországi földjeik jövedelmét, nagyobb adóval kell sújtani. Hogy a szegényembernek megélhetéséhez szükséges jövedelme adómentes legyen. Hogy az uzsoratórvény szigoritassék, hogy az egy-egy családnak a létfenntartáshoz szükséges szerszáma, házacskája, néhány hold földje semmiféle adóságért el ne árvereztethessék. Hogy a kisbirtokra nehezedő óriási terhek az állam által oltós és könnyen törleszthető kölesönökké konvertáltassanak. Mind olyan követelések ezek, melyek oda vannak már régi időtől kezdve írva az agráriusok lobogójára, s hogy most Kossuth Ferenc is és vele a függetlenségi párt is e követelések közé markol, azt csak örömmel vehetjük tudomásul. De az agráriusok zászlóján ott van még a leg-hatalmasabb mentési eszme, a szövetségteremtése és istápolása is. Sajnáljuk, hogy Kossuth arról hallgatott. Miért? Csak nem fél azoktól, akik ellenségei ennek az eszmének csak azért, hogy a szabad kereskedelem bő köpönyege alatt tovább is kizsárolhassák a magyar népet, különösen a földműves népet?

Kossuth Ferenc ezen követeléseit mindazonáltal nagy megnyugvással vesszük tudomásul, mint bizonyítékát annak, hogy a magyar gazdasági, agrárius érdekek védelme odaférközött már a függetlenségi tábor lelkéhez is. Hisz ennek a védelemnek nagyszámu hívei vannak a szabadelvű pánton is, s ha ez a védelem küzdéssé válik a parlament porondján, akkor az csak győzelemre vezethet, mert nem lehetséges olyan kormány, aki e szintén nemzeti, nagyfonságu követelések teljesítése elől elzárkózhatnék. Akkor bekövetkezik az az idő, hogy törvényes intézkedésekkel vágjuk utját mindazon tömérdek visszaélésnek, mely ma a nép százazreit koldusbotra juttatja, kivándorlásba kergeti.

De mikor fog ez bekövetkezni? Csak akkor, ha azokat az obstrukciós fellegeteket az ország felett, vagy valami jótékony napsugár széteszlatja, vagy valami hatalmas zivatar szétszakgatja. Csak akkor, ha a lelkebe visszatér a béke, a kielégített nemzeti óhajoknak nyugodalma. Addig? Addig pedig fönt a Verehovinán, a Kárpátok között, az Alföldön, a Dunántul faragják egyre szegény magyar véreink a kivándorlásnak göresös koldusbotjait.

A válság.

Budapest, november 16.

Az ország erejét emésztő politikai válság dolgában újabb fordulat nem történt. Mint vasárnaponként rendszeren, csend terült el a pártkörökben is. A szabadelvű pártkörben alig voltak együtt negyvenen, a függetlenségi pártkörben pedig Kossuth Ferenc egy tegnapi vezércikke felett folyt a véleményesere, aki azt hangoztatta, hogy az obstrukciónak csak a legvégső esetben van jogosultsága, de akkor nincs, mikor a jogvédelem akkora károkat okozott a nemzetnek, hogy a károk nagysága a nemzeti élet gyökereit támadja meg. Cikke végén Kossuth arra a konkluzióra jut, hogy immár a nemzetnek magának kell döntenie abban a kérdésben, mely a további küzdelem dolgában a függetlenségi pártban kétféle felfogást idézett elő. Kossuth Ferenc tehát az új választásokra appellál, de természetesen nem a költségvetés nélküli állapotban való választásokra.

A politikai harcok fegyvervillogatása a vasárnap folyamán különben a vidékre helyeződött át. Az ugrai kerületben Barabás Béla és Lengyel Zoltán halmozzák az akadályokat gróf Tisza miniszterelnök megválasztása elé — és úgy jelentik, hogy nem sikertelenül. A kerület erősen függetlenségi érzelmű s a függetlenségi jelöltnek, Stocker Józsefnek nagy népszerűsége van. Barabás Béla természetesen azt hirdeti, hogy aki most gróf Tisza Istvánra szavaz, az lemond a magyar nemzeti nyelv jogáról. Ez azután gondolkodóba ejti azokat is, akik a mult választáson gróf Tisza Istvánra szavaztak.

Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter tegnap mondta el programbeszédét Szatmár választókerület polgárai előtt, ahol tudvalevőleg neki is erős ellenfele van a függetlenségi Uray Imre személyében. Hieronymi programbeszédével lapunk más helyén foglalkozunk. Konstatáljuk már most, hogy e beszédből is aggodalmasan érezték ki a kormány azon törekvését, hogy a beruházási javaslatokon történő változások oda irányulnak, hogy a mezőgazdaság javára fölvetett tételek leszállítottassanak. Ily törekvés ellen már eleve tiltakoznunk kell. A miniszter képviselőjelöltek közül különben a legbiztosabb a megválasztatása Berzeviczy Albertnek, aki ellen a zászló becsülete érdekében különben állítottak jelöltet az agg Lakatos Miklós személyében, aki holnap fogja elmondani programbeszédét.

Kossuth Ferenc az új képviselőválasztásokra appellál, ezekre számít báró Bánffy Dezső is, aki ezidő szerint már Kolozsvár városában fáradozik az új párt megalakításával. A szabadelvű pártban gróf Tisza István környezetéből elég aggodalommal tekintenek báró Bánffy Dezső vállalkozása elé.

Ha még megemlítjük, hogy az ugynevezett szabad, vagy harcias ellenzék ma este értekezletet tart a további alakulásokkal szemben való állásfoglalás céljából s hogy a hét folyamán Ugron Gábor harcias, Eötvös Károly pedig a kibontakozás útját egyengető parlamenti beszédet fog mondani, akkor felsoroltuk a legutóbbi politikai eseményeket értesüléseinknek alábbi kiegészítésével:

Miniszterek mandátumai.

Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter a rendes szombati vacsorára szombaton este megjelent a Józsefvárosi Körben, ahol már együtt volt a kerület szabadelvű polgársága. A minisztert éljenzéssel fogadták s a szívélyes üdvözlés után elfoglalta helyét az asztalfőn. A vacsorán Berzeviczyt Császár elnök üdvözlölte, mire a miniszter hosszabb beszédben válaszolt. Első sorban is a politikai helyzetet vázolta, amelyvel szemben hite szerint a szabadelvű párt egységesen fog helytállani és magát megfélemlíteni nem enged. Különbön bárki láthatja, hogy már is üdvös fordulat állott be. Ha kell, jöhet az új választás is, ám ebből — hite szerint — a szabadelvű párt teljes győzelemmel fog kikerülni. Majd kijelentette, hogy elítélendő ama törekvés, amely a népoktatást egészen államosítani s a felekezeti oktatás teréről egészen száműzni akarja. Nem kétféle, hogy a kormányt hazafias missziójában az összes hazafias érzelmi felekezeti tényezők is támogatni fogják. Végül a Józsefvárosi választás befejezte nagyarányu beszédét, amelyet éljenzés követte. A vacsora folyamán még számos köszöntő hangzott el.

Hieronymy Károly kereskedelmi miniszter vasárnap Szatmára érkezett és elmondotta programbeszédét. A minisztert elkísérték utjára: Bay Lajos, Doboczkay Sándor, Domahidy Elemér, Gajári Géza, Kiss Ferenc, Kubinyi Géza, Lator Sándor, Nyegre László, Szaczellary György, Szentiványi Gyula és Szulovszky Dezső országgyűlési képviselők, meg Hollán Sándor miniszteri titkár. A különvonat, amely a minisztert és kíséretét hozta, reggel nyolc órakor érkezett Szatmára. A pályaudvaron nagy közönség fogadta az érkezőket. A minisztert gróf Hugonay Béla főispán üdvözlölte, mire Hieronymy válaszolt, kijelentve, hogy legfőbb dicsőségének fogja tartani, ha új hivatásában kötelességét teljesítve, polgártársai bizalmában megerősödik. A miniszter ezután kíséretével a föllobogozott városba hajtatott s a városházán számos tisztelő küldöttséget fogadott. A küldöttségek fogadása után meglátogatta a betegeskedő Mészáros Gyula püspököt. Ezalatt megtelt választó-közönséggel a Pannónia-szálló fölékesített díszterme. Délután 11 órakor dr. Keresztseghy Lajos ügyvéd a szatmári szabadelvű párt elnöke megnyitotta a gyűlést. Küldöttség ment Hieronymy Károlyért, aki ezután elmondotta programbeszédét, melyet lapunk más helyén ismertettünk. A beszéd végén a Tisza-kormányt és magát a szatmári szabadelvű párt bizalmába ajánlotta. Kubinyi Géza és Gajári Géza képviselők mondtak még beszédet. Azután a gyűlésezet szétoszlott. Délben egy órakor lakoma volt a Pannónia-szállóban s számos pohárköszöntőt mondtak. Gróf Tisza István miniszterelnöknek két üdvözlő táviratot küldtek.

Tisztviselők a miniszterelnöknél.

A miniszterelnöknek programbeszédében tett s az állami tisztviselők érdekeit közelről érintő nyilatkozata arra bírta a tisztviselőket, hogy szavaiknak bővebb magyarázatára küldöttségileg kérjék fel a kormányelnököt. Szombaton délután fogadta gróf Tisza István miniszterelnök az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének küldöttségét, melyet Vörös László nyugalmazott államtitkár vezetett. A miniszterelnök beszédében, bár sok tekintetben megszorító nyilatkozatot tett, általában tartózkodó álláspontot foglalt el és sokan azt a következtetést vonják le szavaiból, hogy a miniszterelnök a közelgő választásra sakkba akarja helyezni a tisztviselői kart s a fizetésrendezésre vonatkozó nyilatkozatainak alapeszméje az, hogy: amilyen az adjon Isten, olyan lesz a fogadj Isten — számokban kifejezve. Erre következtetnek a miniszterelnök következő szavaiból: — «Igen sok függ attól, hogy a kormány törekvésében a tisztviselői karnak tette kész, odaadó támogatására mennyiben számíthat».

Beszédének rövid foglalata különben a következő: a miniszterelnök kijelentette, hogy az általa inaugurálendő takarékosági rendszer a tisztviselők ügyére is visszahatással lesz oly értelemben, hogy csak oly méretű reformnak keresztülvitelére vállalkozik, mely az állam pénzügyeinek egyensúlyát nem veszélyezteti. Kijelentette a miniszterelnök, hogy a fizetésrendezés ügyét sürgős munkát alá véltette s már az 1904-ik évre keresztül akarja vinni s a munkát elvégeztetve fog részletesen nyilatkozni, addig is kijelentette azonban, hogy ez a reform nagyobb mérvű megszorítással s a tisztviselői státusz leszállításával lesz csak keresztülvihető.

A népes küldöttség tagjai közt ott voltak: Benedek Sándor közigazgatási bíró, Heil Fausztin közigazgatási bíró, Abonyi Emil miniszteri tanácsos, Ballai Lajos, a szabadalmi hivatal elnöke, Szukováthy István számvevőszéki miniszteri tanácsos, Mocsary Béla pénzügyminiszteri osztálytanácsos, Kacsovich Mihály kultuszminiszteri osztálytanácsos, Demény Károly budapesti posta- és táviró-igazgató, Harmatzky Dezső honvédelmi miniszteri titkár, Kardos Nándor postatakarékpénztári számvevőszéki főnök, Markovics György pénzügyi tanácsos, Detre László pénzügyi titkár, Bíró Benedek számvevőszéki számvizsgáló stb.

A miniszterelnöknek ezután bemutatták a küldöttség számos tagját, akikkel gróf Tisza hosszabb ideig barátságosan társalgott.

Az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének választmánya a miniszterelnök válasza tárgyában ma délután öt órakor ülést tart.

A néppárt állásfoglalása.

A néppárt újabb állásfoglalásáról a legilletékesebb helyről a következő felvilágosítást teszik közzé:

A néppárt saját álláspontját, hivatalos megállapodás szerint, sohasem tette függővé a 48-as párt által el foglalt állásponttól és az általa követendő taktikától. A párt álláspontja: szigorúan ellenőrizni a kormányt mindaddig, míg a kormány az országot a törvényen kívüli állapotból ki nem vezette, azután pedig elvi alapon folytatni az ellenzéki küzdelmet. Ebben az eljárásban független a néppárt minden más párt eljárásától.

Budapest, november 16.

A képviselőház november hó 17-én, kedden, délelőtt 10 órakor ülést tart, melynek napirendjére Podmaniczky Frigyesnek, a ház tárgyalási idejének egy órával leendő meghosszabbítására irányuló indítványa feletti határozathozatal és az ujonc-javaslatok feletti vita folytatása van kitűzve.

A fiumei kormányzóság. A gróf Szápáry László lemondásával megüresedett fiumei kormányzó állásra báró Roszner Ervin főispánt nevezik ki. Ezt a hírt a képviselőház folyosóján megerősítették s azt beszél, hogy a kinevezés már legközelebb megtörténik. Más részről azt jelentik, hogy báró Dániel Ernő lesz gróf Szápáry László utóda.

A belgrádi osztrák-magyar követ Tallián miniszternél. A képviselőház mai ülésének ideje alatt Tallián Béla földművelésügyi miniszternél látogatásban volt Dumba Konstantin belgrádi osztrák-magyar követünk. A látogatás magánteremtésű volt.

Szegény rutének. Ez alatt a cím alatt megírtuk a lapunk vasárnapi számában, hogy Máramaros-Szigeten, a környéki szövetkezetekkel összhangban megnyitott a «Máramarosi hitelszövetkezetek központi jogasztási és áruraktára». Midőn ezt örvendetesen vettük tudomásul, egyúttal rámutattunk a Máramarosi Újság minősíthetetlen támadására is, melylyel az új szövetkezetnek neki rontott. Jogosan elíteltük ezt a támadást, mert az egy olyan intézmény ellen irányul, mely főként Máramarosban van hivatva megmenteni az eddig is lelkiismeretlenül, bünsös következetességgel kiszípolozott, tönkre tett népet az áruzsorától. E támadás mögött egy rendszeres kampányt láttunk, amelyet hírforrásunk szerint a vármegye intézősége irányít. Ma illetékes kézből, Máramaros vármegye egyik intéző férfitől erre vonatkozólag azt a felvilágosítást kaptuk, hogy értesítésünknek az a része, mely a hitelszövetkezet elleni támadás irányítását a vármegye vezetőségének tudja be, téves információ alapul. A «Máramarosi Újság»-gal, melyet Papp József máramarosi ügyvéd, Szatmármegyében megválasztott országgyűlési képviselő szerkeszt, a vármegye vezetősége semmiféle nexusban nincs. A szatmármegyei fogyasztási szövetkezetek megalakítása báró Roszner Ervin főispán elnöklése alatt álló véleményező bizottság egyhangú hozzájárulásával történt s maga a főispán ur volt az, aki a vármegyében az első szövetkezeti részjegyet jegyezte. Ezt mindenesetre nagy megnyugvással vesszük tudomásul, annál is inkább, mert eddig nem értesülhettünk arról,

hogy Máramaros vármegye vezérferfiái az azon a vidéken oly annyira, szinte életbevágóan szükséges szövetkezeti eszme istápolásának, valóra válásának élére állottak volna. De annál inkább meglepő a «Máramarosi Újság»-nak az ottani hitelszövetkezet elleni támadása. Annak a lapnak támadása, melynek élén Papp József országgy. képviselő, mint szerkesztő áll, akinek tehát első sorban kötelessége támogatni, védelmezni egy oly intézményt, mely hivatva van arra, hogy a népet megmentse az uzsorások kiszípolozásától, különösen ott, ahol a tömeges uzsorának legutóbb is oly megdöbbentő, oly felháborító példái jutottak a közvélemény és a büntető bíróságok tudomására.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, nov. 16.

A képviselőház mai ülésének az elején Nosz Gyula személyes kérdésben válaszolt Münnich Aurélnak, még a szombati ülésen előadott interpellációja alkalmával támadt nézeteltérések kimagyarázására. A személyes ügy Münnich válaszával fejeződött be.

Ezután rátérhettek a napirendre s annak során Nesi Pál áldozott az obstrukciónak, kibeszélvén az egész ülést. Nesi, noha alig mondhatott valami újat a katonai javaslatról, mégis tudott némi érdeklődést kelteni beszéde iránt.

A napirend megállapításánál Podmaniczky Frigyes báró indítványt adott át az elnökségnek, hogy szerdától kezdve délután 3 óráig tárgyaljon a képviselőház.

Az ülés kiemelkedő és legfontosabb része a tanácskozás végére maradt, Molnár Akos ekkor terjesztette elő interpellációját az olasz borvám-szerződés lejáratára ügyében a miniszterelnökhöz. Gróf Tisza István miniszterelnök az olasz borvám ügyében csak előzetes választ adott, az érdekeltek megnyugtatására. Miután nincs még új vámtarifánk, összetett kezekkel kell néznünk mindent e téren. Az előzetes tárgyalást tiltja a törvény, de bázis sincs arra, a régi vámtarifa alapján nem lehet tárgyalni, új vámtarifajavaslat van ugyan, de annak az alapján még nem lehet tárgyalni. Addig, míg új tarifánk nincs, a kormány iparkodni fog a szomszédos államokkal a régi vámtarifa alapján fentartani a szerződéses viszonyt. Természetesen óriási hátrányok keletkeznek az országra ezeknél fogva, de azt tűrnünk kell, kénytelenek vagyunk tétlenül nézni, hogy más államok tárgyalnak s szerződést kötnek. Az ország létérdekébe vág, hogy új vámtarifa legyen. De azt sem tűrheti a kormány, hogy az olasz borvámklauzula 1903. év végénél tovább maradjon. Ezt a helyzetet vették át elődeiktől és ők is helyeslik az olasz borvámklauzula felmondását. A kormány célja, hogy a klauzulát még ebben az évben megszüntesse, de célja az is, hogy Olaszországgal a vámháborút kikerülje. A kormány a szerződést most rövid időre meg akarja hosszabbítani, a klauzula orvoslásáról legközelebb az 1899: XXX. t.-cikk megsértése nélkül javaslatot terjeszt a Ház elé a meghosszabbításra vonatkozólag.

Molnár Akos nem vette tudomásul a miniszterelnök válaszát, hanem azt tanácsolta, hogy a Ház azonnal vegye elő az új vámtarifát s azt tárgyalja. Szemére veti még a miniszterelnöknek, hogy javaslata az 1899. évi XXX. törvény-cikk megváltoztatásához vezet.

Tisza István miniszterelnök csak arra válaszolt Molnárnak, hogy az 1899: XXX. t.-cikket meg akarja változtatni. Nem arról van szó — mondá Tisza — hogy a törvényt az egész vonalon meg akarja változtatni, hanem most egy szigorúan vett konkrét kérdéssel van szó. Az országnak érdekében van a szerződéses viszony fentartása s ezt a kérdést rendezni akarja.

A Ház nagy többsége aztán a miniszterelnök választát tudomásul vette.

A mai ülésről a következő részletes tudósítás számol be:

Elnök: Perczel Dezső.

Jegyzők: Teleki Sándor gróf, Hertelendy László és Andrey Gyula.

Elnök az ülést megnyitja, hitelesíteti a szombati ülés jegyzőkönyvét.

Ugron Gábor: Arra kéri az elnököt, hogy rendelné el, miszerint a jövőben a jegyzőkönyv az előadói helyről olvassassék fel.

Elnök: Miután ezen kérelem tárgyában határozathozatalra szükség nincs, kijelenti, hogy a saját hatáskörében elrendeli, hogy a jövőben a jegyzőkönyv az előadói helyről olvassassék fel. (Helyeslés.)

(Rétyi Mihály, Kelemen Béla és Barta Odón bíró bizottsági tagok és Popovics Vazul István, az összehívhatatlansági bizottság tagjai az esküt leteszik.)

Elnök: Előterjeszti az irományokat, Napirend első Nosz Gyulát illeti a szó.

Személyes ügyek.

Nosz Gyula: Személyes kérdésben válaszol Münnich Aurél szombati felszólalására. Tiltakozik az ellen, hogy ő személyes érdekből támadta volna Szepes megye közigazgatását, mert inkább anyagi károsodása volt belőle. Ami pedig azt illeti, hogy ő valakit is rágalmozott volna, hivatkozik arra, hogy ő konkrét adatokat hozott fel. (Helyeslés a baloldalon.)

Münnich Aurél: Ennek ellenében arra utal, hogy a kiküldött tizenkettes bizottságnak memorandumát a megyei közgyűlés egyhangulag fogadta el és az ellenek egy tagja sem emelt ellene óvást. Hogy pedig a konkrét adatok mennyit érnek, bebizonyosodik abból, hogy a bizottság egyetlen egy vádat sem talált alaposnak.

Elnök: Következik napirend szerint:

Az ujoncjavaslatok.

Nessi Pál: Nyugodt öntudattal, megfontolással mondhatja, hogy ennek a javaslatnak törvényre emelkedését minden tőle telhető erővel meg fogja akadályozni. (Zajos helyeslés a baloldalon.) Kibontakozás, béke mindaddig nem lesz, amíg a magyar nemzet jogos óhajait kielégítést nem nyernek. A régi katonai javaslatok még nincsenek visszavonva, csak felfüggesztve, ami már magában véve indokoltá teszi a legerősebb harc folytatását. Az a gyanu merül ugyanis fel, hogy a hadügyi kormány a rendes létszám megszavazása után azonnal előáll a régi javaslatokkal és követeli a létszám fölemelését.

Kubik Béla: Csak próbálják meg.

Münnich Aurél: Ki mondta ezt az uraknak!

Kubik Béla: Nagy ur! Órnagy ur! (Zajos derűtség.)

Nessi Pál: Örömeinek ad kifejezést, hogy a honvédelmi miniszteri székéből végre egy hazafias és honszerelemtől áthatott igaz magyar szó hangzott el. Reméli, hogy az új miniszter ténykedéseiben is ez a szellem fog érvényesülni és azért bizalommal viseltetik az új miniszter személye iránt. (Helyeslés a baloldalon.)

A felségjogok kérdésével és ezzel kapcsolatban a chlopyi hadparancsral, valamint a gróf Khuenhez intézett királyi kéziratral hosszabban kíván foglalkozni, miért is 10 perc szünetet kér. (Helyeslés.)

Elnök: A kért szünetet megadja.

Szünet után.

Elnök: Az ülést újból megnyitja.

Nessi Pál: A szabadelvű párt tiltakozott a chlopyi hadparancs ellen és mégis a kilences bizottság tervezetének, különösen pedig a 8-ik pontnak Tisza István útján történt módosításával szankcionálta a programtervezetben a chlopyi hadparancsban foglalt jogközbást.

Sándor Pál: Ki hiszi ezt el?

Nessi Pál: Minden önállóan gondolkodó független ember, persze Sándor Pál nem hiheti el.

(Az elnöki széklet Jakabffy Imre alelnök foglalja el.)

Nessi Pál: Katonai szolgálata alatt történt eseményeket sorol fel annak igazolására, hogy a közös hadseregben a magyar nemzeti szellem előlése a fő törekvés.

Hibáztatja Csallány tábornok eljárását, amikor törvénytelen intézkedésének a polgári tulajdont képező vagyont fegyveres hatalommal elkobozta.

Kubik Béla: Hát erre nincs szava a honvédelmi miniszter urnak? (Nagy zaj.)

Rigó Ferenc: Ne beszélgesen senkiről ilyenkor.

Kubik Béla: A miniszterelnök sem figyel ide, pedig elég fontos ügy. (Nagy zaj. A miniszterelnök tovább folytatja beszélgetését.)

Kubik Béla: Ott van ni, még mindig beszél, nem használ a jó szó, elég vastag bőr van a potján. (Felkiáltások: Rendre! Rendre!)

Elnök: Kubik Bélát rendreutasítja.

Kubik Béla: Láttam, mikor a miniszterelnök inlett az elnöknek.

Elnök: Tiltakozik Kubik kijelentése ellen. Nem látta a miniszterelnök intését, de ha látta volna is, nem vette volna azt figyelembe. (Nagy zaj. Kubik valamit mond.)

Drakulics Pál: Haszontalan gazember! (Nagy zaj.)

Nessi Pál: Sajnálja, hogy ez az incidens közbejött, de ebből is láthatja a honvédelmi miniszter, hogy a hadsereg csak oly intézkedéseket tud fogadtatni, amelyek a kedélyeket is felháborítják. Határozati javaslatot terjeszt be, melyben a kormányt utasítani kéri egy oly törvényjavaslat benyújtására, amely az 1867. évi XII. t.-cikk 11. §-ában foglalt felségjogokat szigorúan körülírja. Nem fogadja el az ujoncjavaslatokat. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök heterjeszti egy sopronmegyei község határrendezésére vonatkozó kérvényét.

Elnök: Kiadatik a közigazgatási bizottságnak. Megállapítja a holnapi ülés napirendjét. Azután bemutatja báró Podmaniczky Frigyes indítványát, melyben indítványozza, hogy a Ház november 18-ától naponként délután 3 óráig tartsa a tanácskozásait. (Általános helyeslés.) Ezen indítvány a holnapi ülés napirendjére tűzetik és egyszerű szavazással fog a Ház fölötté dönteni.

Következik

Az olasz szerződés.

A következő interpellációt intézi a miniszterelnök-höz, mint a kormány fejéhez:

Tekintettel az olasz kereskedelmi szerződés küszöbön álló lejártára, mit szándékozik a magyar kormány tenni az olaszországi kereskedelmi szerződést illetően és pedig annak ugyi formái, mint érdeki részére nézve?

Gróf Tisza István miniszterelnök: A kérdésre most a kormány csak előzetes választ adhat. Mindaddig, míg új autonóm vámtarifánk nincs, a törvény is tiltja a tárgyalások megkezdését, de hiányzik a tárgyalások bázisa is, mert hiszen a régi vámtarifa alapján nem tárgyalnánk, természetesen, az új vámtarifa még csak javaslat lévén, nemzetközi kötelezettség elvállalására elég biztos alapot nem szolgáltat. Ilyen körülmények közt nem volt a kormány számára más út, minthogy *ne mondja fel a létező nemzetközi szerződéseket* és igyekezzék a nemzetközi kereskedelmi összeköttetéseket fenntartani a szomszéd államokkal azon az alapon, amelyen azok a közelmúltban fennállottak mindaddig, amíg az új autonóm vámtarifa létre nem jön. Ebben óriási gazdasági hátrány fekszik, mert hiszen azért nem akartuk az új vámtarifát létrehozni, mert azt tartottuk, hogy a változott körülmények közt a jelenleg érvényes vámtarifa nem nyújt elég védelmet nekünk.

Talán még nagyobb hátránya ennek az állapotnak az, hogy midőn megindultak a tárgyalások a bennünket legközelebből érdeklő nagy gazdasági területek kormányával, midőn tehát itt volna a pillanat, lehetne is; kellene is érdekeinket nyomatékkal képviselni, kénytelenek vagyunk tétlenül nézni azt, hogy a többi érdekeltek egymás között megállapodásra juttassák egymás igényeit, érdekeit, kölcsönösen kielégíthessék, hogy úgy mondjam, a mi fejünk felett, ami tértelenségünk folytán érdekeink negligálását. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.)

Ezek az óriási hátrányok, amelyek ismeretese, mentül sürgősebbé, mentül életbevágóbb kérdésévé teszik az országnak, hogy az autonóm vámtarifa mihamarabb megalkottassék és akcióképességünk ebben a kérdésben helyreállhasson. El kellett tűrnünk e hátrányokat kereskedelmi relációink egész vonalán, csak nem tűrhettük el Olaszországra vonatkozólag, mert az olasz kereskedelmi szerződésben a borvám-klauszula az országra nézve, olyan helyzetet teremtett, melyet, különösen 1903. végén túl, az ország érdekeinek megfelelőleg továbbra tűrni nem lehetett volna. Hivatalbeli elődeink tehát felmondották az olasz szerződést, annak dacára, hogy az autonóm vámtarifa hiányában újabb tárgyalások megkezdésére kellő alappal nem bírtak és azokat meg nem kezdhették. Ma ezt a helyzetet vesszük át elődeinktől, *ismélem, elődeinknek azon általunk is teljes mértékben helyeselt eljárása folytán, hogy az olasz vámszerződést felmondották.*

Január 1-én lejár az Olaszországgal kötött kereskedelmi szerződés és ha intézkedés nem történik, akkor Olaszországgal a szerződésen kívüli állapotba jutunk, mi féle tőle, az adott viszonyok között *meglehetősen messzemenő konzekvenciákra fog vezetni* mindkét államra nézve.

A kormány a legrövidebb idő alatt javaslatot fog beadni, amelyben felhatalmazást kér ezen rövid időre szóló meghosszabbítás iránt a tárgyalások megindítására. Magáról az előterjesztésnek tartalmáról, a dolog részleteiről további felvilágosítást az ügy mai stádiumában nem adhatok, de gondolom, hogy a legrövidebb idő alatt konkrét alakban a Ház előtt fog fekküdni a kérdés és én nagyon reményelem, hogy az országgyűlés nem fogja megtagadni a kormánytól a lehetőséget arra, hogy ezen fontos kérdésben az ország nagy gazdasági érdekeinek megóvása körül kellő hatályú és eredményű járjasson el. (Elnök helyeslés a jobboldalon.)

Kérem ezen válaszomat csak mint előzetes választ tekinteni, majd annak idején a végleges válasz megadása alkalmával fogom annak tudomásul vételét kérni. (Elnök helyeslés a jobboldalon.)

Molnár Akos: Nem elégítette ki a miniszterelnök válasza. Azt várta volna a miniszterelnöktől, mint nagy közgazdásztól...

Kubik Béla: A fenét! (Zajos derűtség.)

Molnár Akos: ... hogy felismerve az olasz szerződés okozta károkat, azt az ország érdekeinek megfelelően javítani fogja. A miniszterelnök válaszáért már csak azért sem veheti tudomásul, mert az 1899. évi XXX. tc. változtatását tervezi a miniszterelnök, holott egyedül ez a törvény képezett némi garanciát az irányban, hogy az önálló vámterület valaha is létrejön. (Helyeslés a baloldalon.)

Gróf Tisza István miniszterelnök: Hangsúlyozza, hogy nem az egész törvény módosításáról, hanem csak ad hoc módosításról, speciell ez esetet illetőleg lesz szó. Kéri ezt még tudomásul venni. (Helyeslés a jobboldalon.)

Elnök: A napirend meglévén állapítva, az ülést háromnegyed 3 órakor berekeszti.

TÁVIRATOK.

A Reichsrath megnyitása.

Bécs, nov. 16. A Reichsrath összehűlése alkalmából úgy a cseh, mint a német pártok konferenciát tartottak. Az első ülésen a kormány be fogja nyújtani a külföldi államokkal s első sorban az Olaszországgal való kereskedelmi viszonyok ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslatot, továbbá a jövő évi költségvetést és a hat havi budget-provizoriumot. — A cseh pártok attól teszik függővé magatartásukat, hogy vajjon a jövő évi költségvetésben fel van véve a cseh egyetem.

Panama visszahódítása.

New-York, nov. 16. A New-York Herald bogotai távirata jelenti: Marraquin kolumbiai elnök a spanyol-amerikai köztársaságok támogatását kérte Panama visszahódítására vivandó háborúra és kijelentette, hogy a szuverenitás fenntartása mindezen köztársaság közös ügye, vagy legalább annak kellene lennie. A jelentés még azt is hozzáteszi, hogy a pénzintézetek tőkét ajánlottak a háborúra és magánszemélyek rendelkezésre bocsátották vagyonaikat és szolgálataikat. Hir szerint gyűjtéseket is indítottak, azonban Bogotában a hazafias harcias hangulattól eltérítve, egyelőre nyugalom van.

VIDÉK ÉS KÖZIGAZGATÁS.

— Baranya vármegye adózása. Pécsről jelentik, hogy Baranya vármegyében hónapról-hónapra *kevesebb a befolyt adóösszeg*. Október hónapban 188,303 korona 15 fillér egyenes adó folyt be a pécsi pénzügyigazgatóságnál, míg tavaly ugyanebben a hónapban 382,954 korona 71 fillér. Januártól egész október hónap 31-ig összesen 1,940,288 korona 75 fillér adó folyt be, míg tavaly ugyanazon időtartam alatt 2,286,849 korona 68 fillér; a csökkenés tehát 546,560 korona 94 fillér.

Felfüggesztett községi előljáróság. Nagy László szatmármegyei alispán, mint Szatmárról jelenti, tegnap felfüggesztette Lázári község előljáróságát, mert a katonai utóállításon nem képviselte magát, amiből sok jelentkezre súlyos anyagi kár háramlott!

NAPIHIREK.

Budapest, november 16.

— (Időjárás.) Európa nyugati felét kiterjedt depresszió borítja; a maximum pedig Oroszországon van. Európában az idő boros és jobbára esős. A hőmérséklet változóan lényegtelen.

Hazánkban boros és csapadékos idő uralkodik. Csapadékokból általában legtöbb jutott a délnyugati részeknek, ahol a hőmérséklet emelkedett. A felvidékről havazást jelentettek.

Jóslat:

Tulnyomóan boros és csapadékos idő várható, későbbi hőszűréssel.

Hőmérséklet: d. u. 2 órakor + 3.4 C. fok.

— (A király vadászaton.) Bisenerből jelentik: Ő felsége tegnap reggel 8 órakor csendes misét hallgatott, azután 12 órakor szép időben a Seeauba indult cserkészni.

— (Udvari és személyi hírek.) Bécsből jelentik: *Frigyes* főherceg és neje, *Róbert* párizsi herceg és *Mária Antónia* párizsi hercegnő leányával, továbbá a braganzai herceg tegnap este Selowitzből ismét Bécsbe érkeztek. Frigyes főherceg tegnap reggel Pozsonyba utazott. — Londonból táviratozzák, hogy Landsdowne államtitkár beteg. Állapota azonban nem veszélyes. — Vilmos német császár Latinovits Pál főispánnak a legutóbbi magyarországi vadászatai alkalmából a II. osztályú vörös-sas-rendet adományozta. — Bécsből jelentik: *Isabella* főhercegnő és leánya, *Mária Henricke* főhercegnő tegnap éjjel Feltoronyra utaztak.

— (A német császár állapota.) Potsdamból jelentik: Vilmos császár egészségi állapotáról tegnap reggel kiadott orvosi jelentés így szól: A seb már majdnem teljesen behegedt. A császár tegnap óta susogva beszélhet. A legközelebbi orvosi jelentést kedden fogják közzétenni.

— (Egy magyar gróf öngyilkossága Párisban.) A M. T. I.-nak jelentik Párisból: A huszonöt éves magyarországi származású gróf Kornis, a mérnökiskola hallgatója, tegnap délelőtt a Rue St. Michele 35. számú házában pillanatnyi elmezavarban revolverből rálőtt egy diákra, akit könnyen megsebesített, azután rálőtt egy cselédleányra, akit esipőjén súlyosan megsebesített és végül a portásra lőtt, akinek altestébe furódott a golyó. Ezután gróf Kornis önmagát lőtte agyon.

A véres drámáról a következőket táviratozza tudósítónk:

A boldogtalan gróf Kornis Oszkár 1874-ben született atyja gróf Kornis József. A fiatal mágnás eleinte a bécsi egyetemen tanult, később Párisba ment s ott «titkos tudományokkal», szellemidézéssel, spiritizmussal, büvöléssel töltötte idejét. A St.-Michel-boulevardon vett lakást s barátnője, Lujza is hozzáköltözött s együtt üzték a szellemidézést. Közben az ifjú gróf platonikus szerelemre gyuladt egy Párisban élő, ragyogó szépségű magyar grófné iránt, akihez a versek egész özönét intézte. A költeményeken már meglátszott, hogy írójuk elméje elborult. A grófné másfél év előtt meghalt. Gróf Kornis Oszkár beleőrült a fájdalomba. Azóta éjjel-nappal a grófné szellemét idézte, keservesen jajgatott éjszakánként idején, úgy, hogy szomszédai, a Richard-házaspár, álmából felverve, gyakran bementek hozzá, attól félve, hogy a gróf kárt tesz magában. Egy ilyen alkalommal a Richard-házaspár az ágyban találta az ifjú grófot, amint a grófné felidézett szellemét képzeletében ölelte és sirva szoligatta elhunyt szerelmesét. A szomszédok megrémülve, felkeltették a grófot, aki magához térve, arra kérte Richardékat, hogy bocsássanak meg neki, ő nagyon szerencsétlen s ha ezentul máskor is felveri őket almukból, csak keltsék fel. Azóta mind rosszabbra fordult a fiatal gróf állapota. A felidézett szellemekre revolverrel lövöldözött, hogy elűzze őket, közben kedvenc költőinek Flaubertnek és Verlainének verseit szavalta. Vasárnap délelőtt gróf Kornis Oszkár tombolni kezdett. Kifutott a folyosóra töltött revolverrel és a vele szembe jövő Olive nevű bányász-akadémikusra rákiáltott: Megállj! A fiatal ember menekülni akart, de a szerencsétlen gróf kétszer rálőtt. Az egyik golyó jobb karját furta keresztül. A lövések zajára a fiatal ember atyja, Olive Károly leietett, a gróf ő rá is lőtt, de nem találta. Most gróf Kornis Oszkár lefutott az első emeletre. Itt találkozott egy 21 éves szolgálóleánnyal, a belgiami Tevenin-nel, aki Nivette-nél volt szolgálatban, a leány futva menekült, a gróf célba vette és rálőtt. A szerencsétlen teremtés haldokolva rogyott össze. Ezalatt Lejandé-né, a házmesterné is előrohant. Vesztére. A fiatal gróf kétszer lőtt rá s csak éppen annyi ereje volt még, hogy egy a házban lakó orvoshoz vánszorgott, de aajtaja előtt összerogyott. A vérengzés után gróf Kornis leszaladt az utcára, kezében két töltött revolverrel. Egy Mogottier nevű ember rákiáltott:

— Állj meg s add meg magad!

A gróf keservesen rimánkodott:

— Istenem, mit tettem! El akartok fogni! Gonosztevő lettem!

E pillanatban mindkét revolverének csövét halántékára szoritotta kétfelől s egyszerre eldördül mind a két fegyver: a boldogtalan gróf holtan rogyott össze. Holttestét felvitték szobájába. A két szerencsétlen nő, a cselédleány és a házmesterné is a halállal vívódik. A szerencsétlen ifjú gróf lakásán *Carpine* rendőrbiztos házkutatást tartott. Egy női fotográfiát talált, amely revolvergolyókkal egészen át volt lyukasztva. Volt a gróf lakásában néhány kis viasz-szobrocska, teletűzdelve gombostűvel, mágikus operációit ezeken végezte az elméjében megháborodott, szerencsétlen végű gróf Kornis Oszkár.

— (II. Rákóczi Ferenc emléke.) Komárom város közönsége tegnap ünnepelte meg II. Rákóczi Ferenc emlékét, mely alkalommal az egész város ünnepi képet öltött s a házakat fellobogózták. Reggel haladó istentisztelet volt a szent András főtemplomban, melyet *Kutschera* plebános celerált nagy segédlettel. Ezután a város díszközgyűlést tartott, melyen dr. *Gaál* Gyula mondott szép ünnepi beszédet, vázolván Rákóczi szabadságharcát, Komárom város szereplését a kuruc felkelés alatt. *Tuba* János orsz. képviselő iratványára dr. *Gaál* főjegyző beszédét kinyomatják és az összes törvényhatóságoknak megküldik. Elhatározták, hogy a közgyűlés felir az országgyűléshez a Rákóczi emléket sértő törvény eltörlése és Rákóczi hamvainak hazaszállítása érdekében, továbbá, hogy egy utcát Rákóczi-utcának neveznek el. Az ünnepély egy része a vármegyeház nagytermében folyt le. hol szavalatokat és kuruc dalokat adtak elő s amelyen a hatóságok fejei és a nagybirtokosok is díszmagyarban megjelentek. Este lampionos felvonulás volt a Klapka-szoborhoz, hol alkalmi beszédet tartottak.

— (Vasuti szerencsétlenségek.) Zsolnáról írják: A magyar államvasutak 69. sz. tehervonata 14-én este nyolc órakor a vágpodrhagi állomás közelében kisklott. A mozdony egy méter mélységre belefuródott az uttestbe, ahol szilánkokra tört, 16 kocsi összezúzódott, de a személyzet csodálatos módon sértetlen maradt. Az esti személy- és gyorsvonatok utasai a Zsolnáról indított segélyvonattal érkeztek 2 óra után a helybéli állomásra. A kisklást sintörés okozta. — A gráci Montagszeitunggal a következőt közli a déli vasut gráci felügyelősége: Tegnap 5 óra 24 perckor Steinhauz állomáson. a Semeringen a 191. b. sz. vasut tolatásánál négy salakkal megrakott kocsi elszabadult és nekiment a Spital és Mürrzuschlág között közlekedő 158. sz. tehervonatra a 197. sz. órház közelében. Az összeütközés folytán Pirchegger kalauz életét vesztette és öt kalauz megsérült. A 158. sz. vonat hat kocsija kiskiklott és megsérült. A Trieszt irányában haladó baloldali sínpart bezárták és a közlekedést egyelőre a jobboldali sínparon tartják fenn. — New-Orleansból jelenti egy távirat, Kentwoodnál az Illinois központi vasut egy futárvonata összeütközött egy személyvonattal, mintegy 40 ember szörnyen halt és 23 megsebesült. — Bécs-Ujhelyből táviratozzák, hogy Steinhauzból a Semmeringen elszabadult több teherwaggon és nagy sebességgel rohant a lejtős vasutvonalon Mürrzuschlág felé. A mürrzuschlági állomáson éppen egy tehervonatot rendeztek, amikor az elszabadult waggonok beleütköztek a tehervonatra. Egy Pirchegea nevű vonatvezető az összeütközéskor a kocsi közé került s testét darabokra szakgatták a szétzúzott waggonok. A boldogtalan ember menten meghalt. Tíz vasuti kocsi szilánkokká tört.

— (A Délvidéki Magyar Közművelődési Egyesület közgyűlése.) December nyolcadikán ünnepe lesz a magyarságnak. E napon tartja meg Szegeden fényes, nagy ünnepség keretében alakuló közgyűlését a Délvidéki Magyar Közművelődési Egyesület. A hazafias ünnepen: a D. M. K. E. megalakuláson, képviselteti magát a kormány, a vármegyék, városok törvényhatóságai, a községek, az országos irodalmi és egyéb egyesületek, testületek és társaságok. Megjelennek a közgyűlésen valamennyien a délvidéki főispánok, polgármesterek, továbbá a főuri világ, országgyűlési képviselők, főpapság és az ország egyéb előkelő vezető lérfiai.

— (Bertalan Lajos emléke.) Szegeden a Tisza-Maros szögén, a felsővárosi parttal szemközt tegnap délben avatták fel a néhai Bertalan Lajos min. osztálytanácsos emlékére emelt díszes, 26 méter magas és az elhunyt tanácsos dombormű arcképével ellátott köobeliszket. Miklós Ödön volt államtitkár, orsz. képviselő méltatta Bertalan emlékeit és érdemeit a vizszabályozás terén. Azután Reöck Iván felolvasta Tallián Béla földmívelésügyi miniszter és Darányi Ignác volt miniszter üdvözlő táviratait, melyben a vizszabályozó mérnökök kegyeletes tényét dicsérik. Az emlékműre számos koszoru érkezett, többek közt gróf Mailáth Gézától, a földmívelésügyi miniszterium vizügyi osztályától, a kereskedelmi miniszterium csatorna-ügyi osztályától stb. Délután 2 órakor banquet volt.

— (Merénylet az olasz királyi pár ellen.) Cherbourgól jelentik: Tegnap itt elfogtak egy Lambin nevű anarchistát, akit csendőri fedezet mellett Párisba kísérték. Lambint azzal vádolják, hogy a belleuillei templomban legutóbb történt robbanásnak ő volt az okozója és azzal gyanusítják, hogy merényletet készült elkövetni az olasz királyi pár ellen.

— (Bucsu a Lipót-városban.) A Lipót-városban tegnap tartották meg a szokásos bucsut Szent Lipót tiszteletére. Az ajtatosságok reggel hét órakor kezdődtek csendes misével. mely után *Vodicska* Lajos szentbeszédet tartott, a kerület iskoláinak növendékei jelenlétében. Az ünnepi nagymise tíz órakor volt, melyen a szertartást *Lollok* Lénárt prépostplebános végezte nagy papi segédlettel. A nagymise után *Zatkovics* Béla féltizenkét órakor csöndes misét mondott s öt órakor litániával fejezték be az egyház ünnepét. Délben a plebánián ebéd volt.

— (Tanítónők tiltakozása.) Brünnből táviratozzák, hogy a cseh- és morvaországai elemi iskolai tanítónők tiltakozó gyűlést tartottak, amelyen néhány száz tanítónő jelent meg. Elhatározták, hogy felírnak a kormányhoz a házassági tilalomról rendelkező klauzula eltörlése céljából.

— (Gyászrovat.) *Mailáth* István Bars vármegye nyugalmazott főispánja, mint Aranyos-Maróthról táviratozzák, Kiskereskenyben meghalt. Székelyi *Mailáth* István 72 évet élt. Több cikluson át országgyűlési képviselő volt. Majd Hont vármegye választotta meg alispánjának s innét hivták meg 1875-ben Bars vármegye főispánjának, amely állásban 1889. április hóig működött s a vármegye közönségének legnagyobb meglegedése és tisztelete környezte, úgy hogy tíz éves főispánságát 1885-ben fényes jubileummal ünnepelték meg. Elnöke volt a Hont vármegyei gazdasági egyesületnek. Tevékeny része volt a bars megyei gazdasági egyesület megalakításában s egyáltalán a közügy minden fázisában tevékeny részt vett. Kiskereskenyi gazdaságába visszavonulva töltötte az utóbbi éveket s főispáni állásától történt felmentése után csakis családjának s gazdaságának élt. Halálát neje, szül. *Leidenfroszt* Flóra, nagyszámú családtagok és rokonság gyászolja. *Ordódy* L., lapunk kiváló munkatársa, neje útján nagybátyját siratja az elhunytban.

— (Az ékszerész vá tói.) A főváros kereskedelmi világában sokat beszélnek most *Zirner* Zsigmond Váci-utcai ékszerész váltóiról. Ez az ékszerész-üzlet «Zirner testvérek» néven van bejegyezve s így ismeretes. Az üzlet tulajdonosa igazában *Zirner* Miksa duggazdag bécsi ékszerész, aki, hogy testvérén segítsen, fióküzletet nyitott Budapesten s mint társát szerepeltette *Zirner* Zsigmondot. A pénzt mindenhez adta. Történt azután, hogy néhány nappal ezelőtt *Zirner* Zsigmond hirtelen kilépett a cégből. Természetesen ez nem kis feltűnést keltett az üzleti világban. Ugyanez alkalommal a bécsi *Zirner* Miksa meg felhívást tett közzé a lapokban, hogy a *Zirner* testvérek budapesti hitelezői jelentkezzenek nála és amennyiben ő a követeléseket «jogos»-aknak ismeri el, azokat rögtön készpénzzel kifizeti. A hitelezők erre Bécsbe rohantak s bejelentettek háromszáz ezer koronára rugó követelést, de sikertelenül, mert *Zirner* Miksa egyiket sem ismerte el jogosnak. Az adósságok kifizetésének megtagadását a bécsi cégtulajdonos azzal indokolta, hogy a *Zirner* testvérek Budapesten bejegyzett céget a két cégfőnök, Miksa és *Zsigmond* csak együttesen jegyezhetik. Minthogy a forgalomban levő váltókat csak egyedül *Zirner* Zsigmond írta alá, ő a szabálytalanul aláírt váltókat nem köteles beváltani. A kijátszott hitelezők most a bírósághoz fordultak.

— (Hásasság.) Szalay Gábor dr., Szalay Imre, a Nemzeti Múzeum igazgatójának fia, f. hó 18-án, szerdán délelőtt esküszik örök hűséget a központi szeminarium kápolnában Berzeviczy Albert kultuszminiszter leányának, Editnek.

— (A Múcsarnok téli tárlatának) ötletéből a Képzőművészeti Társulat elhatározta, hogy mindazok ingyen látogathatják a mostani kiállítást, akik 1904. januártól fogva belépnek a Társulat tagjai közé s tagsági kötelezettségüknek most tesznek eleget. A tagsági díj 20 korona, ezért nemcsak az összes tárlatokat látogathatják a tagok, hanem megkapják a «Művészet» című díszes illusztrált folyóiratot és résztvesznek a műtárgyak sorsolásában.

— (Furfangos család.) Bleier Antal zálogházközvetítő lufangos család ellen tett feljelentést a rendőrségen. Egy huszonnyolc-harminc évesnek látszó férfi állított be az üzletébe és egy arany órát akart elzalogosítani. A zálogos nyolcvan koronát kínált az óráért.

— Ez kevés — mondotta a fiatal ember — majd megkérdezem künn várakozó barátomtól, mert az óra nem az enyém.

Ezzel távozott. Pár perc múlva visszatért azzal, hogy nem bánja, adjanak érte kilencven koronát. A zálogos kifizette a kölcsönösszeget. Csak később vette észre, hogy az óra kitűnően van hamisítva és rézből való. A szélhámos ugyanis az első alkalommal valódi arany órát becsületelt meg, amikor pedig visszatért, már az első órának kitűnően sikerült rézből való utánzatát vitte vissza.

— (Ékszerlovaj építőmester.) A budapesti rendőrség tegnap letartóztatta Molnár Imre szegedi építőmestert és a feleségét, mert erős a gyanu ellenük, hogy ők törtek be öt évvel ezelőtt Szegeden Princz ékszeres boltjába, ahonnan negyven ezer korona értékű arany- és ezüstneműt loptak el. Az eset annál feltűnőbb, mert Molnár Imre tekintélyes építőmester volt Szegeden s az uri társaság is szívesen fogadta be őt és feleségét. A dolog úgy tudódott ki, hogy egy fiatal ember állított be Scheid G. budapesti arany- és ezüstöntő Holló-utca 6. számú lakására s több ezer koronát érő arany- és ezüstöntvényt akart eladni. Azt mondotta, hogy szegedi ékszerész. Scheidnek gyanus volt az idegen, akit valami ürügygel a lakásán tartott, de eközben titokban értesítette a főkapitányságot, ahonnan Pataky Gyula detektívet küldött ki. A detektív az aranyrudakat áruló idegent bekísérte a főkapitányságra, ahol nyomban vallatásra fogták. Megállapították, hogy Molnár Imre huszonkilenc éves szegedi építőmester s miután az aranyrudak eredetére ellentmondó feleleteket adott, táviratban kérték a szegedi rendőrséget, hogy hallgassa ki Molnár feleségét. Miután ez újabb mesével állott elő, letartóztatták ugy őt, mint Molnárt. Molnárnál megmozgatásakor tömördek zálogcédulát találtak ékszerből. Megtudta a rendőrség azt is, hogy Molnár pénteken este jött a fővárosba s a budai Szarvas-szállóba szállott, ahol Mold Lajos szabadkai kereskedőnek írta be magát. Azt hiszi a rendőrség, hogy része van Molnárnak abban a betörésben is, amelyet most, októberben Pósz szegedi ékszeres boltjában követtek el, ahonnan ugyancsak nagy összeget érő ékszert vittek el. Ezt a gyanút megerősíti az is, hogy a Pósz-féle betörésnél gyanúsított ember személcírása teljesen állik Molnárra. Sőt a szegedi rendőrség akkor azt is tudta, hogy a betörő M. I. betűk alatt levelez Budapesten lakó cinkosaival. Valószínű, hogy az építőmesternek több cinkosa van. Most ezeket keresi a rendőrség. Szegedről táviratozzák: A Szegeden letartóztatott Molnár Imréné ma beismerő vallomást tett. Elmondotta, hogy 1899. március 23-24. közötti éjszakán Fried Károly szegedi ékszerész boltját a férje törte fel. A pinceboltozatot kibontva hatolt az üzletbe, ahonnan tízezer koronát érő ékszert lopott el. A betörő építőmestert átadták már az ügyészségnek.

— (Női gyászruhák.) Gyászruhákat alkalmával ajánljuk Horváth és Halász női gyászruhakészítő vállalatát Budapest, IV., Váci-utca 26., Zsibárus-utca sarok, hol gyászruhák 4 óra alatt készülnek. Vidéki megrendelésnél sürgönyileg beküldendő a mellbőség és alhossza.

x Osztálysorsjegyek iránt érdeklődők figyelmét különösen felhívjuk a Nemzeti Pénzváltó Részvénytársaság mai hirdetésére.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* Senki. A Népszínházban szombaton ismét vaspappal és számtalan kihívással egybekötött bukás volt. Szinre került Balla Miklós és Nyárai Antal regényes operettje, melynek zenéjét Barna Izsó írta. Igazán nem értjük, miért hoz színre a színház ilyen gyöngye dolgokat, mint ez a darab is, mely feltétlen bukásával csak sajnálatunkat ébreszti fel az előadó művészek iránt, kik idejüket, fáradságukat és népszerűségüket pazarolják az ilyen abszolút értéktelen dologra. A darab librettója össze-vissza reminiscenciázott naiv történet, melynek legelső forrása valahol a Corneillei harangokban, a legutolsó pedig a Vándorlegényben van. A muzsika, Barna Izsó munkája, ugyesen van hangszerelve, de melódiai régi ismerősként másztak e sorok írójának, Planquette. Strausz és Eysler őszinte tisztelőjének fölébe. Kury Klára és Nyárai, a darab főszereplői, mindent elkövettek a bukás ellen, — sajnos — hiába. Jók voltak Kápolnai L., Szirmai és Kiss, — Weidinger, a siker buzdó osztályosa még mindig igen erőteljesen tud tapsolni.

* A téli tárlat megnyitása. Szombaton délután négy órakor nyitották meg ünnepélyesen a Képzőművészeti Társulat téli tárlatát. A tervek a szorongásig meglettek már, mikor dr. Berzeviczy Albert allás- és közoktatásügyi miniszter négy órakor megérkezett, hogy a tárlatot megnyissa. A minisztert a Társulat részéről Benkő Kálmán igazgató, Karlovskzy Bertalan helyettes-igazgató, a festészeti szakbizottság elnöke, Zala György, a szobrászati szakbizottság elnöke, Telepy Károly és Paur Géza műtárolsok, Ambrozovics Dezső titkár és Tolnay Béni másodtitkár fogadták. A miniszter az üdvözlő beszédre, miután a művészekkel évek hosszú során belső összekötésben állott és együttműködött, rövidesen válaszolt s az éljenzés után megkezdte a műtárgyak megtekintését. A minisztert Karlovskzy Bertalan kalauzolta végig a termeken. — Itt említjük meg, hogy a Fészek művészi kör igazgatósága a képzőművészeti kiállítás téli tárlatának megnyitása alkalmából vernisszage-lakomát rendezett a műbarátok és művészek tiszteletére kertész-utcai helyiségekben. A lakomán az új kultuszminiszter, Berzeviczy Albert is megjelent. Zala György, a kör elnöke szívélyesen üdvözölte a minisztert s benne a művészi érdekek régi jó barátját éltette. Berzeviczy ezután kifejtette, hogy művészi tekintetben mik a nézetei, terveit és ígerte, hogy a magyar művészet fellendítésére minden tőle telhetőt el fog követni.

* A színészek közgyűlése. Abból az alkalomból, hogy a színészegyesület rendkívüli közgyűlésre hívta össze tagjait, igen mozgalmas volt ma délelőtt a Baross-téren álló színészház környéke. Tömördek színész s vidéki színigazgató érkezett a fővárosba. A vidéki színigazgatók ma délelőtt kezdték meg gyűlést a színészpala nagytermében, hogy megalakítsa a Vidéki Színigazgatók Országos Egyesületét. Este 8 órakor ismerkedési estély lesz s holnap megkezdődik a közgyűlés, mely három napot vesz majd igénybe.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— Elévült sajtópör. A «Népszava», a szocialisták lapja «...zsiából» című rovatában szokta szót tenni a vidéki közigazgatási hatóságok ama határozatait, amelyeket sérelmeseknek tart a pártja nézve. A lapnak 1902 július 22-iki számában három újabb esetről közölt tudósítást, amelyben az esetek kapcsán erősen megtámadta Bige György nagyváradi és Krasznay Mihály siklósi főszolgabírákat, valamint Thurszky Jenő zombori rendőrkapitányt. Az ügyész indítványt és vádiratot nyújtott be a cikk szerzője, Sterbinszky Lipót ácssegéd ellen, akit a budapesti büntető törvényszék rágalmazás sajtóvétségeért vád alá is helyezett. Ma tárgyalta ezt az ügyet a budapesti büntető törvényszék esküdttörvényszék Zsitvay Leo elnöke alatt. A tárgyaláson a vádat dr.

Gaál Endre kir. ügyész képviselte, a panaszosok közül Bige György főszolgabíró és Thurszky Jenő zombori rendőrkapitány volt jelen. A vádlottat dr. Bródy Ernő ügyvéd védte.

Az esküdtszék megalakítása után dr. Bródy Ernő védő bejelentette, hogy indítványt tesz arra nézve, hogy a törvényszék a vádlottat elévülés címén mentse fel. A cikk megjelenése óta ugyanis már hat hónap telt el. Gaál Endre királyi ügyész ezzel szemben azt vitatta felszólalásában, hogy a feljelentés is megszakította már az elévülést. Rövid tanácskozás után a bíróság elrendelte az elévülésre vonatkozó adatok megállapítása céljából a bizonyító eljárás s erre vonatkozólag először dr. Kállay Miklós sajtóügyi vizsgáló albiró igazolta, hogy az ügyész indítvány a cikk megjelenését követő hat hónapon túl érkezett hozzá. A törvényszék ezután újhól vizsgavonult s rövid tanácskozás után, a védő álláspontjára helyezkedve, Sterbinszky Lajos vádlottat elévülés címén felmentette a rágalmazás vádjától.

NYILTÉR. *)

Vérgyógyítás. Hemopatia.

Ezen új, eredeti gyógymód rendkívüli sikerrel lesz alkalmazva köszvény, asztma, szív-, vese-, gyomor-, bel- és hólyagbántalmaknál, súlyos ideg-, vér- és hórbajoknál. Biztos védelem szélhűdés és elmezavar ellen 12 év óta ki lett próbálva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének

dr. Kovács J.

egyetemi orvostudornak (Hemopata) rendelő intézete van Budapest, V., Váci-körút 18. szám alatt. Rendelés naponta 9—12-ig és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol. Betegeket intézetén kívül is kezel. — Nehéz betegeknek legbiztosabb gyógymódja.

Dadogást és minden beszédhibát sikeresen gyógyít SOLT LAJOS tanfolyama. Budapest V., Báthory-utca 20. szám. Fölvétel 12—1-ig.

* E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk

KÖZGAZDASÁG.

Hieronymi programja.

— A kereskedelmi miniszter szatmári választói előtt. —

Budapest, nov. 16.

Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter tegnap, vasárnap délelőtt Szatmáron választói előtt nagy beszédet mondott, amelyben kifejté programját. Bocsássuk előre, hogy Hieronymi a kabinetfő példájára kitért a kényes kérdések elől. Így például szóval sem említette azt az újabb áramlatot, mely a közvetítés tulajdonságával a termelők érdekeit a termelés és a fogyasztás közvetlen összekapcsolása által akarja megóvni. Nem nyilatkozott a kereskedelmi miniszter az örlési forgalomról sem, holott pedig gróf Serényi Bélának államtitkárrá történt kiszemelését bizonyos körökben úgy fogják föl, mintha az örlési forgalom fölélesztése immár küszöbön állana. Vegyük azonban ezt a kitérést úgy, hogy az új kormány a disszociáció elemeinek háttérbe tolásával a gazdasági politika olyan feladatait akarja a nemzetnek föladni, amelyek mindnyájunknak közös nagy érdekeit elégitenék ki. Nem tagadjuk, hogy Hieronymi programjában több ilyen nagy gondolat magvát találjuk.

A föltétlen elismerés hangján kell nyilatkoznunk arról, amit Hieronymi a közutak kiépítéséről mondott. Az e téren nálunk fennálló, csakugyan «ázsiai» állapotot a miniszter drasztikus gyakorlati példákkal jellemezte. Nem tud-

Törvényesen védett

„Boc-csemege”

a legkellősebb hashajtó. Orvosok rendelik.

Kapható a gyógyszerárakban.

Főraktárak: Lux Mihály, Múzeum-körút 7., Dr. Egger Leó, Váci-körút 17., Török József, Király-utca és Andrassy-ut, Karischmaroff A., Népszínházszemben, Fodor J. Sas-drogueria, Kerepesi-ut, Gara és Roth, József-körút 74., Fodor Márton, VII., Király-utca 41. és Váci-körút 10., Molnár és Moser, Koronaherceg-ut., Neruda Nándor, Kossuth Lajos-utca, Szécsi Lajos, Andrassy-ut 78., Reiner és Társa, Buda, II., Fő-utca 12.

Juk, hogy ezt a munkát Hieronymi fogja-e elvégezni, de a közutak kiépítésének mellőzhetetlen sűrűsége ezental semmiféle eljövendő kabinetnek, vagy kereskedelmi miniszternek programjából nem szabad, hogy hiányozzék.

A «takarékoság» kabinetjének kereskedelmi minisztere a Duna-Tisza csatornát akarja megépíttetni. Nem tudjuk, hogy az erre szükséges pénzösszeget honnan fogja előteremteni; ha igaz, amint hírlik, hogy Hieronymi a mezőgazdaság céljaira szánt összegeket akarja megrövidíteni, akkor ez a csatorna is a «kutba» fog esni.

Megfelelt Hieronymi az ipari védővamosoknak azzal, hogy amíg mezőgazdasági terményekből az ipari fogyasztó államok felé akkora kivételünk van, csak ipari koncessziókkal boldogulhatunk. Emellett azonban a magyar ipar közös vámterületen is fejleszhető. Hieronymi azonban általánosságban ítélte el a védvampolitikát s ebbe belefér például egy mezőgazdasági engedményekkel szaturált kereskedelmi szerződés Oroszországgal. Anélkül, hogy ilyen monstrummal még csak meg is gyanúsítanánk Hieronymit, mégis ezental világosabb nyilatkozatokra volna szükségünk. Nélkülözzük a beszédben annak a hangsúlyozását is, hogy az osztrák gazdasági kiegyezésnek s a külföldi államokkal kötendő kereskedelmi szerződéseknek egy idő pontban kell lejárnok, amit mi gazdasági politikánk sarktétele gyanánt tekintünk. Mindeme homályosságok eloszlatására s a tökéletlenségek kiküszöbölésére Hieronyminek alkalma lesz akkor, amikor a képviselőházban fog nyilatkozni.

A magyar bortermelők gazdaságpolitikai kívánságai. Nehéz helyzetük javítása érdekében tudvalevőleg országos mozgalmat indítottak a szőlősgazdák. Az ország különböző részeiben gyűlést tartott a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete, mindenütt az illető vidékek birtokosainak részvételével. Bajaikat megvitatták és panaszaikat, kívánságaikat kérvénybe foglalva, immáron eljuttatták az országgyűléshez, sűrűségeit kérve az ismét válsággal küzdő szőlősgazdák számára. A kérvény, amelyet Bernáth Béla, a Szőlősgazdák Szövetségének elnöke, országgyűlési képviselő, Telegdy József országgyűlési képviselő és Molnár Imre jogakadémiai tanár, a nagyváradi gazdák szövetségének elnöke írta alá, a szőlőművelést gátló nehézségek közt a boritaladó tulságos drága voltát mondja a legnagyobb bajnak. A fölirat nyolc pontban foglalja össze a szőlősgazdák kívánságait: 1. A boritaladó fizetése alól a termelők, családjuk és cselédségük mentessék föl. 2. A boritaladó lényegesen szállíttassék le, úgy, hogy hektoliterje után 4—5 korona számítassék. 3. Az adó legyen egységes, vagyis azok az igazságtalan kategóriák, melyek éppen a városok élelmézését megrágitották, töröltessenek el. 4. Helyezzék hatályon kívül a törvényt, amely a városoknak és községeknek jogot ad, hogy a bor után külön pótlékot szedjenek. 5. A törkölynek vízzel való felöntése által készített löre csak házi fogyasztásul szolgáljon, adásvétel tárgya ne legyen. Mindazok a törvények és rendeletek, amelyek a boritaladó beszedése s így a borkészlet ellenőrzése címén a bor okszerű kezelését megnehezítik, töröltessenek el. 7. Az a mértékegység, melyen alul a termelőnek bort elárulni nem szabad, a jelenlegi 50 literről 20 literre szállíttassék le. 8. Végül a boritaladó beszedése, valamint a többi fogyasztási adó ne legyen bérbeadható. A szőlősgazdák egyébként mozgalmat indítottak az iránt is, hogy módosítsák az agrárkölcsonokról szóló törvényt, mert annak rendelkezése a gazdákra rendkívül súlyos.

Kincstári parcellázás a Bácskában. A földművelésügyi miniszteriumban folytatják azt az akciót, melyet a bácskai kincstári birtokok parcellázása körül már régebben megkezdettek. Ujabbán az adai határban 48, az ó-becsei határban pedig 300 hold kerül eladás alá, két holdat kitevő egyes parcellákban. A hold ki-

áltási ára 8—900 korona között váltakozik, tudni kell azonban, hogy az árverésre jogosult kisgazdák szinte szédületes magasságig korbácsolják az árakat. Az árveréseken csak feddhetetlen jellemű adai, illetve ó-becsei lakosok vehetnek részt. Két birtokrészletnél többet csak családos egyének szerezhhetnek, ezek is minden gyermek után csak egyet-egyet. Az adai árverés november 23-án, az ó-becsei november 25-én lesz.

Gazdaszövetségek, gazdakörök. A földművelésügyi miniszter a babotorodói gazdák szövetsége alapszabályait és az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület Pécska községi gazdaköre módosított alapszabályait jóváhagyta.

A téli kikötők. Az állami kezelés alatt álló téli kikötők használatáról a kereskedelmi és a földművelésügyi miniszterek közös rendszabályt bocsátottak ki, mely a hivatalos lapban most közzététetett.

A honvédségi szállítások és a kisipar. A kereskedelemügyi miniszteriumban tartott egyik értekezleten az a kívánság jutott kifejezésre, hogy a m. kir. honvédségnél felmerülő rendkívüli szükségletnek 50 százaléka is a kisiparosoknak biztosíttassék. Ebből kifolyólag a kereskedelemügyi miniszter a honvédelmi miniszterhez megkeresést intézett, amelyre a honvédelmi miniszter azt választotta, hogy ez idő szerint ily szükséglet nincs, de amennyiben ilyen felmerülne, amint a múlt évben is történt, annak 50 százalékát jövőre szintén a kisiparosoknak fogja fentartani.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabona-tőzsde.

Buza elkelt 15.000 mm. változatlan áron.

Készárúzet.

Buza:

Tiszavidéki: 1800 mm. 80-5 k. 8.15 korona, 300 mm. 80 k. 8.10 korona, 150 mm. 81 k. 8.05 korona, 100 mm. 80 k. 8.07-5 korona, 200 mm. 80 k. 8.05 korona, 300 mm. 80 k. 8.10 korona, 100 mm. 80 k. 8.07-5 korona, 100 mm. 79-5 k. 8.05 korona, 800 mm. 79-5 k. 7.95 korona, 100 mm. 79-5 k. 7.95 korona, 100 mm. 79 k. 8.— korona, 100 mm. 79 k. 7.80 korona, 300 mm. 78-6 k. 7.97-5 korona, 1000 mm. 78 k. 7.92-5 korona, 100 mm. 78 k. 7.87-5 korona, 100 mm. 78 k. 7.85 korona, 100 mm. 77-8 k. 7.85 korona, 300 mm. 77-5 k. 7.87-5 korona.

Pestmegyevidéki: 100 mm. 82 k. 8.— korona, 100 mm. 80 k. 8.— korona, 100 mm. 80-5 k. 8.00 korona, 100 mm. 79-6 k. 7.— korona, 300 mm. 79-5 k. 7.92-5 korona, 100 mm. 79-3 k. 7.95 korona, 300 mm. 79 k. 7.90 korona, 100 mm. 79 k. 7.80 korona, 200 mm. 79 k. 7.80 korona, 1500 mm. 75-7 k. 7.57-5 korona.

Bácskai: 3500 mm. 77 k. 7.77-5 korona. Raktárú: 1500 mm. 76 k. 7.52-5 korona. Rozs: 1000 mm. 6.45 korona, 100 mm. 6.42-5 korona, 200 mm. 6.42-5 korona, 100 mm. 6.40 korona, 350 mm. 6.40 korona.

Cinquantin: 100 mm. 6.35 korona.

Érték-tőzsde.

Az előtőzsdén szilárd irányzat mellett mérsékelt volt az üzlet. Délben alacsonyabb bécsi jegyzésekre általános gyengülés állott be. A helyi piacon a magyar aszfalt-részvények kínáltak.

Az előtőzsdén jegyeztek

Osztrák hitel	676.—	675.50	675.50	—
Magyar hitel	741.50	742.75	743.75	—
Leszámitolóbank	459.—	459.—	459.—	—
Jelzálogbank részv.	517.50	517.50	—	—
Rimamurányi	472.50	472.60	—	—
Allamvasut	668.—	668.50	669.50	—
Városi villamos	327.50	327.50	327.50	—
Budapesti Közut	617.—	617.—	617.—	—

A déli tőzsdén zárultak:

Osztrák hitelrészvény	673.75	—	—	—
Magyar hitelrészv.	743.75	—	—	—
Leszámitolóbank	459.—	—	—	—
Jelzálogbank részv.	517.50	—	—	—
Rimamurányi	472.50	—	—	—
Allamvasut	668.50	—	—	—
Városi villamos	327.50	—	—	—
Budapesti Közut	617.—	—	—	—

Felélős szerkesztő: MAGYAR GYULA.

Laptulajdonos a «Magyarság» lapkiadóvállalat.

SZÍNHÁZAK.

Kedd, 1903 november hó 17-én.

M. kir. Operaház.

Lohengrin.

Regényes opera 3 felvonásban. Szövegét és zenéjét írta: Wagner Rihard. Kezdeté 7 órakor.

Nemzeti színház.

Két szék közt a pad alatt.

Vígjáték 3 felvonásban. Írta: Calderon. Kezdeté fél 8 órakor.

Népszínház.

Senki.

Regényes nagy operette 3 felvonásban. Írta: Balla Miklós és Nyárai Antal. Zenéjét szerzte: Barna László. Kezdeté 7 órakor.

Vígyszínház.

A csodagyermek.

Bohózat 3 felvonásban. Írta: Gavault és Charvay. Kezdeté fél 8 órakor.

Király színház.

Aranyvirág.

Operett 3 felvonásban. Írta: Martos Ferenc, zenéjét szerzte: Huszka Jenő. Kezdeté fél 8 órakor.

Uránia.

A déli sark.

Borchgrevink Carsten előadása német nyelven. Száznál több eredeti felvételű vetített képpel. Kezdeté 6 órakor.

Schoffola Ernő A ruggantagyártás meghonosítója Budapest, VI., Andrassy-ut 2 Legjobb minőségű gummitömlők kerti fecskendezésre árjegyzék ingyen.

FOLIES CAPRICE

VI., Révay-utca 18. szám.

Igazgatóság: Leitner és Keleti.

11 órakor! ————— 11 órakor!

A jövődő Palesztina.

Parodisztikus bohózat. Írta Caprice.

Ezt megelőzi:

9 1/2 órakor! ————— 9 1/2 órakor!

A postamester ur.

Bohózat, írta postatiszt.

A remek télikertben reggeli 5 óráig Munczy Lajos zenekara hangversenyez. Nappali pénztár: délelőtt 9—1-ig, délután: 3—6-ig.

Saját készítményű és amerikai tornaeszközök, tennisz, hálók, labdörök, kokusz-szőnyegek, valudi orosz sarcipók, pokrócok, szakok, ponyvak és teherruha-csúzó-kötevek megbízható forrás

Saffer Antal sporteszköz- és kőtélgyártó ipartelepe Budapest, IV., Károly-utca boltszám 12. (Központi város ház épülete.)

Alapított: 1878. TELEFON 15—56. Képes árjegyzék kívánatra bérmentve.

Magyar üvegbiztosító-társaság

Budapest, Váci-körut 31. sz.

Biztosít tükör-üvegtáblákat portálékban, üvegtökeket egész építményeknél, a legolcsóbb díjak és a legpontosabb leszámítás mellett. Több evre szóló biztosításnál tetemes kedvezmények. Elvállal szállítási biztosításokat is. Ögyes ögynökök kerestetnek.

A „HARISNYAKIRÁLY”

budapesti üzlete kizárólag Teréz-körut 2. szám a Elismert legjobb harsnyak. Feltétlen szabott és olcsó árak. ————— Feltétlen szabott és olcsó árak

TÖRÖK már sok, nagyon sok millió korona nyeresémet fizetett ki.
TÖRÖK vevőinek minden lehető előnyt nyújt.
TÖRÖK a nyereségeket pontosan kifizeti vevőinek.
TÖRÖK elvből a legnagyobb titoktartást biztosítja.
TÖRÖK vevőivel szemben minden irányban előzékeny.

Miután a huzás már csütörtökön és pénteken, folyó évi november hó 19-én és 20-án lesz, ennél fogva tisztelettel kérjük nagybecsű megbizását hozzánk azonnal beküldeni.

Az I. osztályu sorsjegyek hivatalosan megállapított árai: Török A. és Társa

Egy egész eredeti sorsjegy frt 6. — vagy kor. 12. —
 Egy fél „ sorsjegy „ 3. — vagy „ 6. —
 Egy negyed „ sorsjegy „ 1.50 vagy „ 3. —
 Egy nyolcad „ sorsjegy „ .75 vagy „ 1.50

bankháza Budapest.

Legnagyobb osztálysorsjáték-üzlet. Főüzlet: Teréz-körut 46/c.

Fiókok: Váci-körut 4. sz. Múzeum-körut 11. szám. Erzsébet-körut 45. sz.

Sürgönycim: TOROKBANK.

Eddig nem létezett!!
Páratlan a maga nemében!
REKORD
 műintézet vállalata,
 mely hazai szegénysorsú akadémia művészekből alakult és céljuk a nagyközönségnek alkalmat nyújtani igazán művészi munkák olcsó beszerzésére. Kérjük a n. é. közönség b. pártfogását, mert ezáltal alkalmat nyújt az elnyomott művészeknek pályájuk folytatására. Jó munkáért kezesseget vállalunk, bármely rossz fénykép után is.

Árak minden utánfizetés nélkül.

Eletnagyságu krótarajzok v. nagyítások papírképpel együtt	5 K.
Eletnagyságu pasztellfestmény papírképpel együtt	8 „
Eletnagyságu olajfestmény	12 „
Akvarell	12 „

Vidéki megrendelések utánvétel, minden kép után 1 kor. csomagolási díj fizetendő.

98 **Müterem:**
 Budapest, VII., Rottenbiller-utca 46.

LEGSZEBB.....LEGJOBB.....LEGOCSÓBBA.
PAP LAN PAP LAN PAP LAN

GICHNER JÁNOS
 paplan, matrac és kárpitosáru gyáros, szőnye, függöny, vasbutor stb. nagy raktára. 150 Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 20. sz.

Hirdetéseket foglalmaz a **MAGYARSÁG** kiadóhivatala VIII., Szentkirályi-u. 28.

1450, 18.640 számu **osztálysorsjegyek** kizárólag **Lukács Vilmos bankházában** BUDAPEST V., Fürdő-utca 10 kaphatók.

Osztálysorsjegyek iránt érdeklődőknek.

Ügyfeleink kényelmére azt az általánosan elismert célszert újítást hoztuk be, hogy a tőlünk származó nyerősorsjegyek ne csak intézetünk pénztáránál, hanem a **Pesti Magyar Kereskedelmi Bank** 5-szes fiókjainál, valamint a legtöbb magyar vidéki takarékpénztárnál és számos külföldi banknál esedékes g előtt is jutalék- és költségmentesen beváltatnak.

A m. kir. szab. osztálysorsjáték I. osztályának f. hó 19. és 20-án megejtendő huzásaihoz

ajánlunk eredeti sorsjegyeket és pedig: **egészet á 12 K., felet á 6 K., negyedét á 3 K., nyolcadot á 1.50 K.**

A legtöbb főnyeresémet eddig nálunk vásárolt osztálysorsjegyeken nyerték.

A megrendeléseket idejékorán közvetlenül hozzánk mőtörtassek küldeni.

Nemzeti Pénzváltó Részv.-t.
 Budapest, V., Gizella-tér 1. (Haas-palota).
 Sürgönycim: «Nemzeti Pénzváltó, Budapest».

Csiszolóvaszon (oroszlánjegyű) (valódi magyar rózsashegyi szövettől valódi smirgelel fedve.) Csiszolóvaszon-huladék. kiója-140 kor-ért szállítja Rappold Nándor és társa, smirget és kőszőrűkő kereskedő cég Budapest, VII., Akácia, utca 57. a Teréztéplom közeliében. Telefon -12, alapítatott 1884-ben. Mindennemű tisztító és fényesítő szerekl u. m. késtisztító-smirgel, tisztító-szappan, késtisztító-rouge, kiváló minőségű smirgelkorongok, lehozókövek, kés és szerszámköszörűlésre «Leona» késtisztítógépek, ugyanint mindennemű tisztító és fényesítőporok, lémek, aranykőlapok és togak részére. 1770

173 **Pénzt, sok pénzt,** havonként 1000 koronáig kereshet mindenki tisztességesen minden szakismeret nélkül. Kijelje be címét R. 956. jellege alatt a következő címre: Annoncen-Abtheilung des „Merkur“ Mannheim, Meerfeldstr.

Lukács Vilmos bankházában BUDAPEST V., Fürdő-utca 10 kaphatók.

Óvakodjunk!
 más Greensill szárvizet használni, mint ezen eredeti bejegyzett védjeggyel ellátottat, mert az utánzatok a célnak nem felelnek meg.
 Figyelem! A védjegy színe piros. — Mindenhol kapható! —
 Forratarak: Török József gyógyszerész, 1771 Budapest
 Dankovszky István Budapest, V., Wurm-utca 5.
Arak: D. Rob. Greensill-szárviz ... 40 kr.
 fogpor ... 40 „
 fogpasta ... 35 „

SZŐLŐLUGAST

ültesünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind kuszó természetű), mert nagyobbra, ha megősi is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugsanak alkalmas fajtákat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkifináltabb muskatály és más edes szőlőkkel. — A szőlő hazánkban mindenütt mesterem s nincs oly ház, melynek fala mellett a legeszekebb gondozással felnevelhető nem volna. ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekesebb díszé, anélkül, hogy legkevésbé helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a leghaladatosabb gyümölcs, mert minden évben terem. — A fajok ismereteseire vonatkozó színes fénynyomatú katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldeték meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.

Cím: Érmelléki első szőlőültetvénytelep N.-Kágya, u. p. Székelyhid.

Figyelem! Cégünk új kedvezményt nyújt akként, hogy minden vevőnek, ki 12 forintot meghaladó rendelvényt tesz, a saját arcképe vagy bármely tetszés szerinti kis fénykép után egy életnagyságu fényképet teljesen ingyen

készít hű kivitelben, 60 cm. magasságban, csupán a díszes keretért (passe-partout), amelyben az életnagyságu fénykép foglalatik, az önköltségünket, 1 forint 50 krt számítunk.

Az ipar 12 forint 1 darab összecusukható vaságy aóli-sodrony-betéttel, 3-ről matracral és terítővel.
csodája! 12 forint 50 krajóár egy darab selyempaplan fodorral és zsebbel, minden színben, 125 cm. széles, 130 cm. hosszú.

Megrendelhető csakis **GIGNER ÉSTVÉREK BUDAPEST,** Múzeum-körút 27.

Peplan- és matracgyár, szőnyeg- és vasbortraktár.
Arjegyzéket bérmentve és ingyen küldünk.

Werndl-fegyverek

katonai puska-művesek által kipróbálva legjobb állapotban

Gyalogsági fegyver	...	K 5.— 7.— 10.—
Rövid gyalogsági fegyver	...	K 8.— 12.— 15.—
Lovassági karabély	...	K 14.— 16.— 20.—
Lovassági karabély egészen új	...	K 25.— 30.— 40.—
Töltények darabja	...	K —, 10 —, 10 —, 10
Fegyverszili darabja	...	K 1.— 2.— 3.—
Szurony hüvellyel darabja	...	K —,60 1.— 1,50
Lefauchoux revolver	...	K 4.— 6.— 8.—
Buldog revolver	...	K 6.— 8.— 10.—

Fegyverekért jótállást vállalunk. 1507
Tiller Mór és Társa
cs. és kir. ndv. szállítók egyenruházati intézete Budapest, IV. Váci-utca 35. sz.

Csuz, köszvény

ellen hatásban felülmulhatatlan a **Zoltán-féle csuz kenőcs**, mert ezer és ezer esetben hebizonyult már, hogy még oly tetegyek súlyos baját is meggyógyította, kik 10—15 éven át hiába használtak szereket és gyógyfürdőket. 208

Üvegje 2 korona.

Zoltán Béla gyógyszer-tárában.

Ő. os. és kir. fensz. József főherceg udv. szállítója.

Budapest, V/64. Szabadság-tér.

— Alapított 1854. évben. —
Ablakvédő-, faredő- és redőtengely-gyár.
KALLAB V. Ruth József utóda
BÉCS
XVII., Hernalser Hauptstrasse Nr. 52.
XVII., Bergsteiggasse Nr. 28. 153
Arjegyzék kívánatra ingyen küldetk.

Elismerő nyilatkozat az „Erzsébet” állami nőiskolától.
Dus választékban készült kézműveket kaphatok **CZAMRA ROBERT** Budapest, IV., Párisi-utca 5. (volt Zeib-árus-utca). — Egyedüli kézműves üzlet, mely művészi irányra súlyt fektet. — Vidékre árjegyzék bérmentve.
Congress Iggónyozóvotek sima és szjuros óriási választékban, minták ingyen és bérmentve.

TÖRV. VÉDVE.

MŰVÉSZET
Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulatnak ki lehet tagja? Tagja lehet minden ajánlás nélkül bárki, a ki évente 20 kor. tagsági díjat fizet. Kedvezményei: 1. Kapja kéthavonként a MŰVÉSZET című képes folyóiratot, mely mint művészeti revue vetekedik a külföld legszebb ilyen vállalkozásaival. A mi szépet és újat termelnek a magyar művészek, azt a MŰVÉSZET a legmagasabb színvonalon álló sokszorosításban közli. — 2. A társulat minden kiállítását ingyen látogathatja. — 3. Öt jegyet kap a családtagok számára. — 4. A tagok részére évenként 30,000 kor. értékben műtárgyak sorsoltatnak ki. — A kik az 1904. évre lépnek a társulat tagjai közé, már most díjtalanul látogathatják a tárlatot, mihelyt a tagsági jegyet kiváltják.

Itt kérjük levélni s a rovatokat kitéve az „Országos Magyar Képzőművészeti Társulathoz” Budapest, Múcsarnok (Városliget) beküldeni.

TAGBELÉPÉSI NYILATKOZAT
Alulírott az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat rendes tagjai sorába lépek s a társulati alapszabályok értelmében kötelezem magamat az 1904. évtől számított legalább három éven át évenként 20 koronát, Budapestben a Társulat pénztárába befizetni. Kikötöm magamnak viszont mindazokat az előnyöket és jogokat, amelyek ugyanazon alapszabályok szerint a Társulat rendes tagjait megilletik.

Hely és kelet _____ M.-
Poglalkozás _____
Névalírás _____

osztálysorsjegyeket a XIII. játékhoz vegyünk Schwartz Izidor váltóüzletében.
Budapest, IV., Váci-utca 10., felemlék ott lett 100.000 korona, 80.000 kor., 70.000 kor., 40.000 kor. stb. más főnyeremények kifizetve. Huzás már november 19. és 20-án.
A sorsjegyek árai: 1/8-ad 1 korona 50 fillér, 1/4-ed 3 korona, 1/2 6 korona, 1/1 12 korona.